

N:o 50.

Af Herr **Lindström**: Om upphäfvande af det i 9 Kap. 6 § Handelsbalken gifna förbud mot förskrifning af högre ränta än efter sex procent.

Under en tid, då en allmän och i viss grad rättmätig klagan eger rum öfver det finansiella betryck, hvaraf en del af våra näringar, förnämligast jordbruksnäringen, lider, måste det utgöra en af Representationens förnämsta pligter att, i hvad på densamma beror, undersöka orsakerna till detsamma och bereda bot deremot. Orsakerna till den förlägenhet, hvaruti jordbrukaren befinner sig i fråga om nödiga kapitaler för sin rörelse, äro flerehanda och de flesta utan tvivel sådana, att det ondas afhjelpande mera beror på den enskildes omtanke än på lagstiftningens mellankomst. Och likväl drager jag icke i betänkande att påstå, att lagstiftningen i detta fall har en icke obetydlig skuld på sitt samvete. Rikets Ständer beslutade nemligen vid 1863 års Riksdag, att hvad i 9 Kap. 6 § Handelsbalken var stadgadt om förbud att taga eller låta förskrifva sig större ränta än sex för hundra om året, ej skulle ega tillämpning vid försträckning, som mot förskrifning utan säkerhet af in-teckning i fast egendom, eller pant af i sådan egendom in-tecknad skuldebref, lemnas på viss tid, ej öfverstigande sex månader. Detta Rikets Ständers beslut, som genom Kongl. Förordningen af den 13 September 1864 erhöi kraften af allmän lag, har, derigenom att det endast undantagsvis, eller vid försträckning på viss kort tid, utan säkerhet i fast egendom, införde frihet i ränteaftalet, men bibehöll räntan bunden i fråga om lån på längre tid och allt mot pant i fast egendom, ledt derhän, att en stor del af det penningkapital, som förut var fästadt mot säkerhet uti jord och annan fastighet, sökt sig en förmånligare placering, hvarigenom jordbruket gått i mistning af en stor del af de tillgångar, som förr på penningemarknaden stodo till dess förfogande. Det var i min tanke ett stort fel, att, vid införandet af frihet i ränteaftalet, steg ej togs fullt ut utan stannade vid en halfmesyr, som alltid skulle leda och äfven ledt till betänkliga rubbningar uti penningeförhållandena, till skada för de näringar, som sålunda uteslötos från de fördelar, som en fri täflan äfven på detta område borde antagas medföra. Man uttalade en grundsats, men skyggade tillbaka för dess fulla tillämpning, och följderna framstå nu uti den alltmera ökade

svårigheten att, äfven mot den bästa säkerhet uti jord och annan fastighet, erhålla penningeförsträckningar — svårigheter, hvilka sannolikt blifva större och större, derest icke lagstiftningen i detta fall kraftigt mellanträder. Det är en sådan mellankomst jag nu påpekar, då jag värdsamt föreslår,

att Riksdagen för sin del beslutar en författning, hvarigenom förklaras, att hvad 9 Kap. 6 § Handels-balken och Kongl. Förordningen af den 13 Sept. 1864 innehåller, angående förbud att taga eller låta förskrifva sig högre ränta än sex för hundra om året, upphört att vara gällande.

Julius Lindström.

N:o 51.

Af Herr Pehr Eriesson: Om gästgifveri-, hålt- och reserv-skjutsens skiljande från jordbruket samt om anslag för härtill erforderliga medel.

En fråga, som vid så många föregående riksdagar varit föremål för Rikets Ständers pröfning och som oupphörligt kommer att förnyas, tills den blifvit löst på ett tillfredsställande sätt, är onekligen frågan om skjutsninsbesvärets ordnande. Detta besvär, som räknar sin uppkomst från våldsgästningens dagar, har under tidernas längd blifvit allt mer och mer orättvis och betungande i samma mån, som myntvärdet fallit, utan någon deremot svarande förhöjning i skjutslegan, äfvensom de resandes antal mångdubblats genom industriens utveckling och folkmängdens fortgående tillväxt. Huru ojemnt detta onus trycker, finner man, då vid åtskilliga skjutsstationer entreprenaden öfvertagits utan någon ersättning af de skjutsskyldige, då denna ersättning deremot vid andra stationer uppgått till 2 à 300 Rdr, ja till och med ända till 480 Rdr per mantal. I samma mån som jernvägsanläggningarne inom vårt land fortgå, visa sig missförhållandena ännu mera, alldenstund de, som lyckats få jernvägar inom sina orter, derigenom till det mesta blifvit befriade från detta onus. Då det knappt finnes något onus som så ojemnt och orättvist hvilat på en del af den Svenska jorden som skjutsskyldigheten, faller det sig besynner-